

Gubicz András emléké

Kétszáz éve született a nemzetközi híró feltaláló, Gubicz András a Jászságban, aki előtt szülőfaluja, Jászjákóhalma emlékével tisztelg 2020-ban.

A szegény földműves családból származó Gubicz András szülőfalujában járt elemi iskolába, aztán helybéli kovácsmesternél tanulta a kovács és lakatos mesterséget. Szakmai ambíciói 1850-ben Pestre szólították, itt néhány évig Farkas István gépgyárában dolgozott, ahol tehetsége kibontakozhatott. Már itt munkálkodott később híressé vált, szabadalmaztatott ekéi kifejlesztésén, melyekkel 1859-ben az Ercsiben, 1860-ban pedig a Tótmegyeren rendezett országos aratversenyen és gépbemutatón első díjat nyert. Közben Kollarich Pál rostagyárossal gazdasági gépgyárat alapított ekék gyártására. Aktívan közreműködött a mezőgazda-

Gubicz András – Barabás Miklós festménye nyomán készítette Gara Irén

sági életben, alapító tagja volt az Országos Gazdasági Egyesületnek. Ekéi aztán nemzetközi téren is sikert arattak, az 1862-es Londoni világkiállításon arany-, az 1867-es Párizsi világkiállításon pedig bronzérmeket nyertek. Gyára a belvárosi Lipót utca 41. szám alatt működött, ma a helyén, a Váci utca 74. szám alatt álló ház falán emléktábla őrzi emlékét, melyet halás szülőfalujának képviselői minden évben megkoszorúznak.

Váratlan, 1869 évben bekövetkezett halálával az ekegyár feloszlott, de ekéi

Megemlékezés Gubicz András budapesti emléktáblájánál 2019-ben Fotó: B. M.

A Gubicz-féle eke

Fotó: Bathó Edit

még halála után 14 évvel is sikerrel szerepeltek az agárdi szántóversenyen.

De miért is volt sikeres a Gubicz-féle eke? Korabeli vélemények szerint arányos méretei, könnyű súlya mellett hatékonyan forgatta meg a talajt, azt még porhanyítva is, és az ekekések jóminőségű, nagy szilárdságú acélból készültek, így ritkán kellett csak élesíteni azokat.

Gubicz András egész életében maximalista volt, így korai halálát is a megfeszített munka okozhatta. Nemcsak ekéket gyártott, de termékei között szerepelt a Willsohn-féle földporhanyító és gyomirtó is, és a Benkő-féle magtakaró is. Emellett apró, mives munkákat is elvállalt. Az V. kerületi Kristóf téren található klasszicista szobor, a Halaruslány-kút bronz vízköpőit díszítő delfinek Gubicz András vasöntődjében készültek.

Jászjákóhalma megemlékezése nem csupán szülőtte hírnevének szól: a gyermektelenül, és élete teljében, 49

évesen elhunyt gépgyárosnak ugyanis a falu sokat köszönhet. Jelentős vagyonát közcélokra, azon belül nagyjórészt szülőfaluja támogatására hagyományozta. Végakarát felesége, Poldermann Júlia valósította meg, még 1874-ben bekövetkezett halála előtt. Így a falura hagyták jászjákóhalmi házukat kisdédóvó céljára. Ma is ott működik a községi óvoda, mely az első egyike volt a Jászságban. Ezt éppen a közelmúltban újították fel. További felajánlásaik közül Pesten a Rákospalota-Istvántelki Földműves Iskola, a Vakok Intézete, a Mérnökegyelet, a Szent Rókus Kórház és a Pesti Iparegyelet számára nyújtottakat említhetjük meg.

Gubicz András életútja jó példa arra, hogy szorgalommal, kitartással egy tehetséges ember úgyszólván a semmiből is képes feltörni. Az ekegyáros, feleségével együtt a jákóhalmi temetőben nyugszik. Nevét szülőfalujában utca, és a helyi gazdakör viseli.

Bognár Mária újságíró